PERAKENDEDE SATIŞLAR NE OLACAK?

TEPAV Perakende Güven Endeksi'ne göre önümüzdeki üç aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 6.6 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 5.0 puan arttı. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu ise Eylül 2020'de -38.8 puan değerini alarak Ağustos 2020'ye göre 5.7 puan artarken Eylül 2019'a göre ise 5.9 puan azaldı.

% 31.4

TEPE anketi katılımcılarından işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı

%32

TEPE anketi katılımcılarından işlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı

%36.5

TEPE anketi katılımcılarından işlerinde kötüleşme bekleyenlerin oranı

TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), Eylül 2020'de bir önceki aya göre 0,4 puan artarken, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 0,5 puan azaldı.

Perakende güveninin geçen yıla ve geçen aya kıyasla sınırlı değişiminde, gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergesindeki artışa rağmen, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki kötüleşme ve mevcut stok düzeyinin normalin üzerinde olması etkili oldu.

"Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı" sektörü, eylül ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre AB-27 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi.

Perakende güveni geçen yıla göre düştü

Eylül ayında -16,1 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 0,5 puan azalırken, geçen aya göre 0,4 puan arttı. TEPE değerinin geçen yıla göre azalışında, gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergesindeki artışa rağmen, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve mevcut stok düzeyi göstergelerindeki negatif yönlü değişim etkili oldu.

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Eylül 2020'de -4,4 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 6,6 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 5,0 puan arttı.

Eylül 2020'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 31,4'ü önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 36,5'i işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 32 oldu.

İşlerin durumu geçen yıla kıyasla azaldı

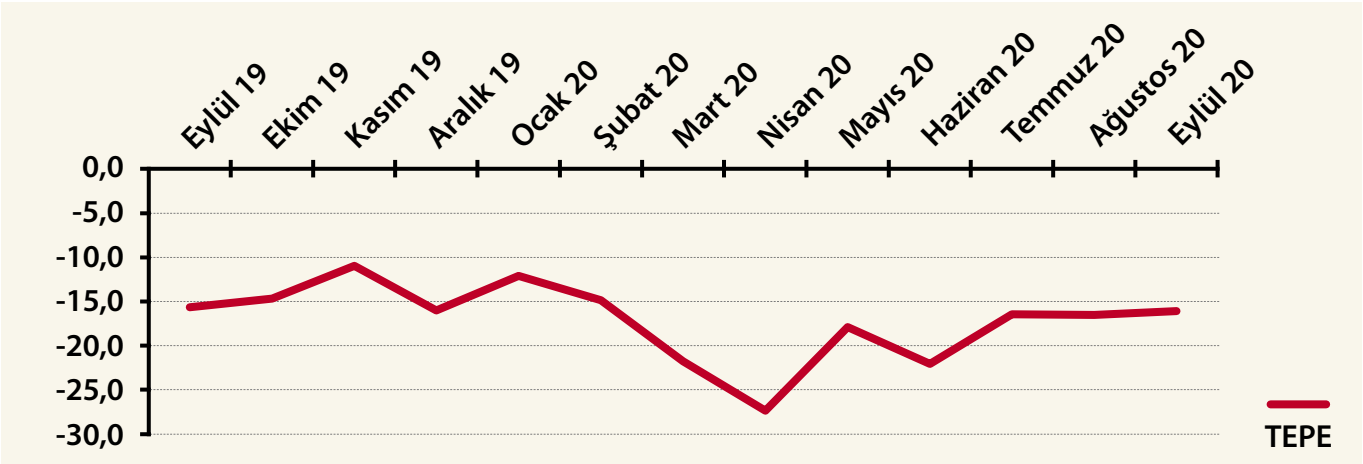
İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu, Eylül 2020'de -38,8 puan değerini alarak, Ağustos 2020'ye göre 5,7 puan artarken, Eylül 2019'a göre ise 5,9 puan azaldı.

Eylül 2020'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 17,3'ü geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 56,1 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 26,6 oldu.

Perakende güveni en çok hangi sektörlerde arttı?

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Eylül 2020'de, geçen yılın aynı dönemine göre "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı", "elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar", "motorlu taşıtlar" ve "mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" sektörlerinde artış; "diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)", "yiyecek, içecek ve tütün ürünleri" ve "birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar" sektörlerinde azalış görüldü. "Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı", "elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar", "motorlu taşıtlar" ve "mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" ortalama değişimin üze-

Şekil-1. TEPE (Eylül 2019 – Eylül 2020)[1]

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	-15,5	-5,6	-11,3	-13,5	-18,2	-14,0	-9,4	-13,0	-17,6	-18,4	-20,4	-10,2
2019	-20,9	-20,6	-12,8	-15,4	-16,0	-12,5	-19,9	-22,0	-15,6	-14,7	-11,0	-16,0
2020	-12,1	-14,8	-21,8	-27,4	-17,9	-22,1	-16,5	-16,5	-16,1			

[1] Tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

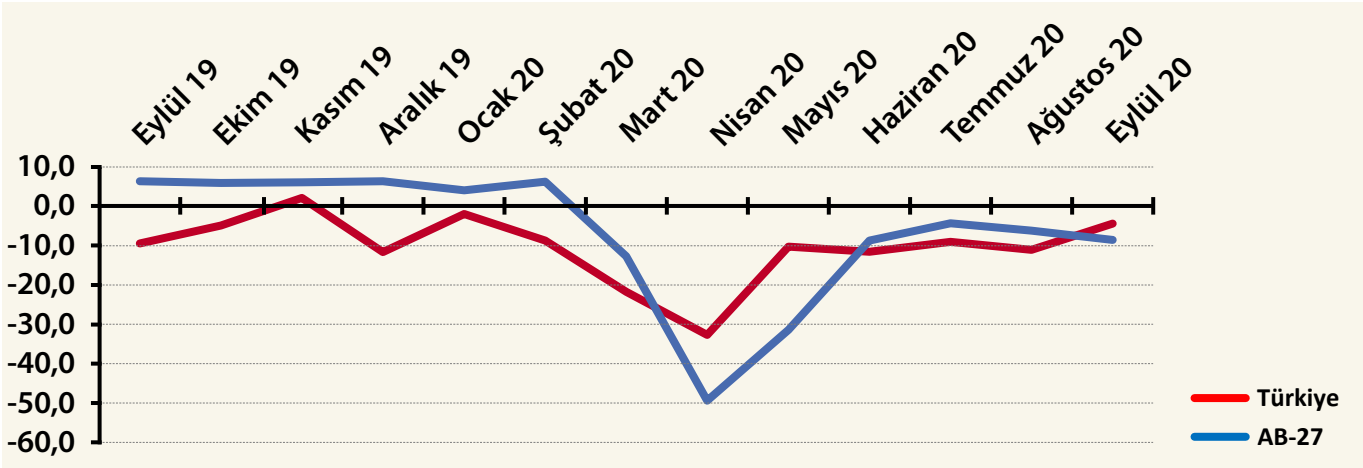
rinde değer alırken, "diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)", "yiyecek, içecek ve tütün ürünleri" ve "birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar" sektörleri ortalama değişimin altında değer aldı. Perakende güveni en fazla "birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar" sektöründe azaldı.

İstihdam beklentisi

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Eylül 2020'de "önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi" göstergesi hem Eylül 2019'a göre hem de Ağustos 2020'ye göre artarken, "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu" ve "önümüzdeki 3 ayda istihdam ve satış fiyatı beklentileri" göstergeleri azaldı. "Önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi", "işlerin geçen yıla göre durumu" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" göstergeleri Ağustos 2020'ye göre artarken, Eylül 2019'a göre azaldı.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 Aya İlişkin Satış Beklentisi (Eylül 2019 – Eylül 2020)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 Aya İlişkin Satış Beklentisi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	-11,8	11,3	-1,5	-5,4	-17,7	-0,7	-0,5	-10,6	-18,4	-21,9	-21,5	4,9
2019	-20,5	-22,7	-5,0	-4,6	-5,3	-13,0	-24,5	-25,7	-9,4	-4,8	2,2	-11,6
2020	-1,9	-8,7	-21,7	-32,7	-10,3	-11,5	-9,0	-11,0	-4,4			

> *Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler sırasıyla Malta, Yunanistan ve Karadağ oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış İrlanda'da yaşandı.*

AB'de perakende güveni geçen yıla göre düştü

AB-27 Perakende Güven Endeksi, Eylül 2020'de -7,2 puan değerini aldı. AB-27'de perakende güveni bir önceki aya göre 2,1 puan artarken, geçen yılın aynı dönemine göre 8,4 puan azaldı. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla AB-27 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi.

AB-27 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında eylül ayında geçen yıla göre artış gösteren ülkeler Danimarka, Hollanda, İngiltere ve Almanya oldu. Perakende güveni geçen yıla göre en az azalan ülke Türkiye oldu. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise sırasıyla Malta, Yunanistan ve Karadağ oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış İrlanda'da yaşandı. Perakende Güven Endeksinde, Eylül 2019'a göre azalış AB-27'de 8,4; Euro Bölgesi'nde 8,9 oldu. Ağustos 2020'ye göre değişim incelendiğinde ise Türkiye'nin, AB-27 ve Euro Bölgesi'nden daha kötü performans sergilediği görüldü.

Konya, Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

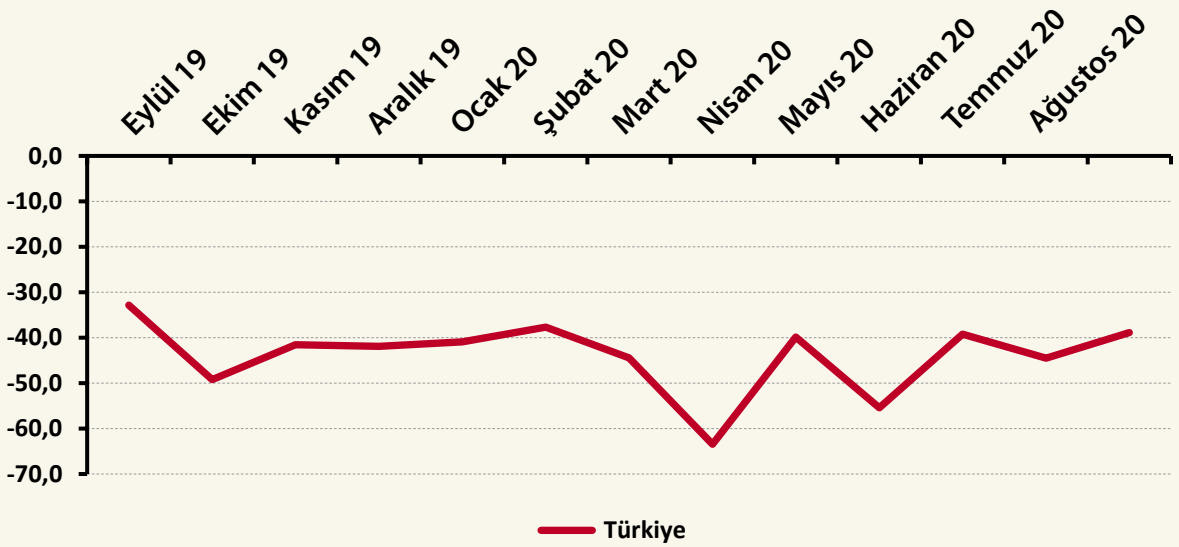
TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında, Şubat 2012'den bu yana Konya'da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapılıyor. Eylül ayında TEPE, -16,1 puan değerini alırken KOPE -15,8 puan değerini aldı. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 2,4 puan, TEPE 0,5 puan azaldı. KOPE değeri bir önceki aya göre ise 2,2 puan azaldı. Konya perakendesi, eylül ayında Türkiye genelinden daha iyi, AB-27'den daha kötü performans sergiledi.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi Karşılaştırmaları (Eylül 2019 ve Ağustos 2020'ye göre)

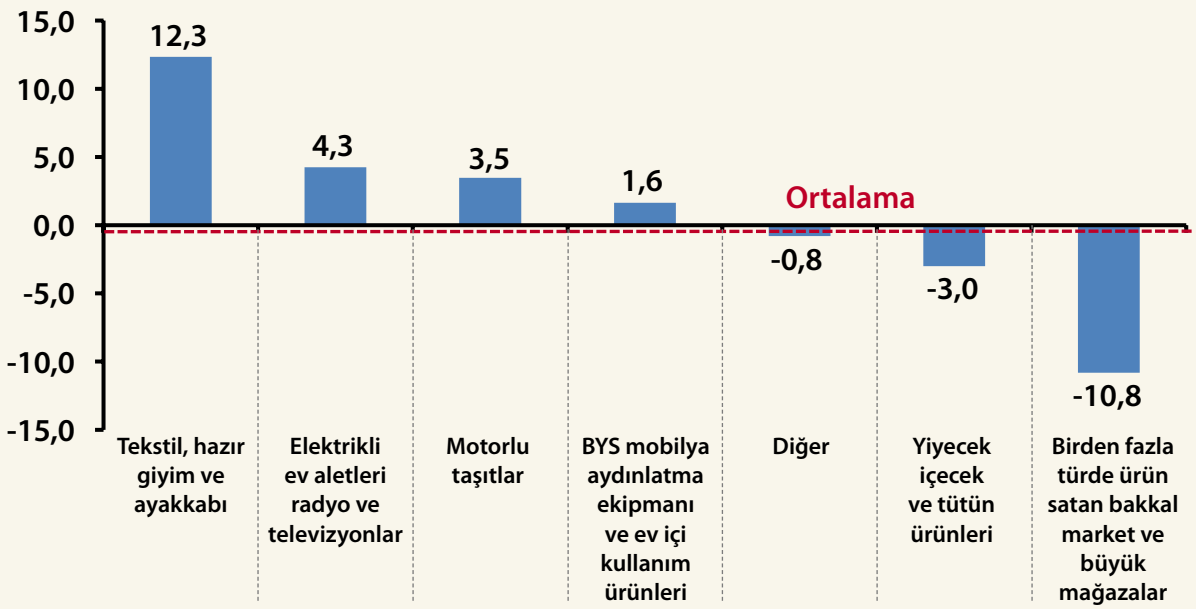
Ülkeler*	Eylül 2019'a göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)***	Ağustos 2020'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Danimarka	8,2	7,2
Hollanda	1,5	2,3
İngiltere	1,0	4,0
Almanya	0,4	-0,1
Türkiye	**-0,5**	**0,4**
Çek Cumhuriyeti	-1,4	-1,9
Fransa	-2,4	4,3
İrlanda	-2,8	7,5
Litvanya	-3,6	1,5
İsveç	-4,0	6,7
Letonya	-4,9	0,4
Polonya	-7,7	3,6
AB-27	**-8,4**	**2,1**
Romanya	-8,4	0,2
Slovenya	-8,6	-2,4
Euro Bölgesi-19	**-8,9**	**1,8**
Arnavutluk	-9,7	-1,3
Avusturya	-10,4	6,7
Belçika	-11,5	0,8
Estonya	-12,6	-4,6
Macaristan	-12,9	-3,4
Sırbistan	-12,9	7,0
Portekiz	-13,4	0,9
İtalya	-13,7	1,8
Slovakya	-15,0	-4,4
Makedonya Cumhuriyeti	-17,8	0,1
Finlandiya	-17,8	-8,8
Bulgaristan	-20,9	2,9
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-22,1	0,3
İspanya	-28,5	13,2
Hırvatistan	-34,5	2,4
Karadağ	-42,4	3,4
Yunanistan	-54,0	-0,8
Malta	-64,4	-13,8

*Eurostat tarafından Temmuz 2017'den itibaren Makedonya, Karadağ ve Sırbistan; Ocak 2019'dan itibaren İrlanda; Haziran 2019'dan itibaren Arnavutluk ülke verilerine eklenmiştir.
**Birleşik Krallık, 31 Ocak 2020'de Avrupa Birliği'nden ayrıldı.
***Sıralama Eylül 2019 değişimine göre yapılmıştır.

Şekil-3. İşlerin Geçen Yılın Aynı Dönemine Göre Durumu (Eylül 2019 – Eylül 2020)

Şekil-4. Alt Sektör Bazında TEPE'nin Eylül 2020'da Geçen Yılın Aynı Dönemine Göre Değişimi (Puan)

Tablo-3. İşlerin Geçen Yılın Aynı Dönemine Göre Durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	-37,6	-19,5	-31,1	-31,3	-31,7	-25,8	-30,5	-34,5	-43,5	-54,3	-59,0	-33,5
2019	-54,1	-51,4	-35,3	-36,3	-38,4	-36,4	-45,4	-48,6	-32,9	-49,3	-41,5	-41,9
2020	-40,9	-37,7	-44,4	-63,5	-39,8	-55,5	-39,2	-44,5	-38,8			